

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

Olsztyn, 21 października 2024 r.

PS-VI.431.1.20.2024.MP

**Szanowna Pani
Danuta Bill
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1
w Bartoszczycach
ul. Limanowskiego 12
11- 200 Bartoszyce**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr WK-I.0030.296.2024 z dnia 16 sierpnia 2024 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

1. Marzena Przybylska – główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Monika Martwich – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 w Bartoszczycach, ul. Limanowskiego 12. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 9 września 2024 r. i zakończono w dniu 12 września 2024 r. Przedmiotem kontroli było planowanie i realizacja pracy opiekuńczo-wychowawczej z wychowankiem, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024 r., poz. 177 ze zm.) - zwanej dalej ustawą wrispz,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292 poz. 1720 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 poz. 2809) – zwanej dalej KRiO.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

- 1) Placówka/POW nr 1 /Jednostka - co oznacza: Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Nr 1 im. Janusza Korczaka w Bartoszczycach, zapewniającą wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 2 w Bartoszczycach i Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 3 w Bartoszczycach,
- 2) POW nr 2 - co oznacza: Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Nr 2 im. Janusza Korczaka w Bartoszczycach,
- 3) POW nr 3 - co oznacza: Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Nr 3 im. Janusza Korczaka w Bartoszczycach,

- 4) Dyrektor - co oznacza: Dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 w Bartoszycach - panią Danutę Bill,
- 5) Zastępca Dyrektora: co oznacza: Zastępcę Dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 w Bartoszycach - [REDACTED],
- 6) Regulamin/Regulamin Organizacyjny – co oznacza: *Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1 im. Janusza Korczaka w Bartoszycach*,
- 7) plan/plan pomocy – co oznacza: plan pomocy dziecku, o którym mowa w art. 100 ustawy wripsz i § 15 rozporządzenia,
- 8) karta/karta pobytu – co oznacza: kartę pobytu, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia,
- 9) mow – co oznacza: młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- 10) PCPR – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach,
- 11) Zespół – co oznacza: zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 135-138 ustawy wripsz,
- 12) diagnoza – co oznacza: diagnozę, o której mowa w § 14 rozporządzenia,
- 13) Wykaz kadry – co oznacza: *Wykaz kadry zatrudnionej w Placówce w okresie objętym kontrolą*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę
- 14) Wykaz dzieci – co oznacza: *Wykaz dzieci przebywających w Placówce w dacie kontroli*,
- 15) Rejestr – co oznacza: Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia jej zakończenia, z uwzględnieniem dokumentów powstałych wcześniej, a mających wpływ na zagadnienia podlegające analizie. Przeprowadzono ją w obecności pani Danuty Bill – Dyrektora POW nr 1 oraz [REDACTED] Zastępcy Dyrektora POW nr 1. Ustaleń dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w Placówce dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez Dyrektora oraz Zastępcę Dyrektora, indywidualne rozmowy przeprowadzone z dziećmi, pracownikiem socjalnym oraz spostrzeżenia poczynione w trakcie przeglądu pomieszczeń znajdujących się w Placówce.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez kontrolowaną Jednostkę.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie**.

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka jest publiczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, prowadzoną przez Powiat Bartoszycki. Dysponuje łącznie 12 miejscami dla wychowanków. W badanym okresie działała w oparciu o:

- *Statut Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1 im. Janusza Korczaka w Bartoszycach*, przyjęty Uchwałą nr XXII/127/2020 Rady Powiatu Bartoszyckiego z 30 czerwca 2020 r. /**akta kontroli str. 1-4/**,
- *Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1 im. Janusza Korczaka w Bartoszycach*, przyjęty Uchwałą nr 65/186/2020 Zarządu Powiatu Bartoszyckiego z dnia 14 lipca 2020 r., wraz ze zmianami przyjętymi Uchwałą nr 215/606/2024 Zarządu Powiatu Bartoszyckiego z 17 stycznia 2024 r. /**akta kontroli str. 5-25/**.

Ustalono, iż w badanym okresie praca opiekuńczo-wychowawcza w POW, realizowana była w oparciu m.in. o:

- *Plan Pracy Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1 im. Janusza Korczaka w Bartoszycach na rok 2023 i 2024 //akta kontroli str. 26 – 62/*,
- *Roczny Program Pracy Psychologa i Roczny Plan Pracy Pedagoga na 2023 r. i 2024 r. /akta kontroli str. 63 - 75/*.

Ponadto kwestie opiekuńczo-wychowawcze w Placówce normowały następujące zarządzenia:

- *Regulamin Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, stanowiący integralną część Regulaminu /akta kontroli str. 23-25/*,
- *Regulamin przyznawania kieszonkowego wychowankom Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1 im. J. Korczaka w Bartoszycach z dnia 01.01.2021 r. wraz aneksem nr 1 /akta kontroli str. 76-79/*,
- *Zarządzenie nr 10/2023 z dnia 20 listopada 2023 r. Dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej nr 1 im. Janusza Korczaka w Bartoszycach w sprawie procedury postępowania wychowawcy w przypadku samowolnego opuszczenia placówki przez wychowanka lub niezgłoszenia się wychowanka w wyznaczonym terminie po usprawiedliwionej nieobecności /akta kontroli str. 80-81/*.

Kontrolujący nie wnieśli uwag do treści ww. dokumentów organizacyjnych kontrolowanej Jednostki.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników pedagogicznych Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą POW nr 1 kierował Dyrektor przy pomocy Zastępcy Dyrektora, którzy w ramach 1 etatu, sprawowali odpowiednio funkcję Dyrektora oraz Zastępcy Dyrektora też w pozostałych dwóch placówkach opiekuńczo-wychowawczych: POW nr 2 i POW nr 3.

Zgodnie z Wykazem kadry przedłożonym kontrolującym /akta kontroli str. 82/, na stanowiskach pracowników pedagogicznych w badanym okresie, zatrudnionych było łącznie 8 osób, w tym:

- starszy wychowawca – 3 osoby w wymiarze 3 etatów,
- młodszy wychowawca – 3 osoby, w wymiarze 3 etatów,
- pedagog – 1 osoba w wymiarze 1 etatu,
- psycholog – 1 osoba w wymiarze 3/4 etatu.

Pedagog i psycholog w ramach wskazanych etatów świadczyły również pracę w POW nr 2 i POW nr 3.

W związku z tym, iż podczas kontroli POW nr 1 przeprowadzonej w dniach 27 września-6 października 2023 r. (wystąpienie PS-VI.431.30.2023.MP z 17 listopada 2023r.) stwierdzono, że Dyrektor, Zastępca Dyrektora, wychowawcy, pedagog i psycholog posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz spełniali wymogi określone w ustawie o wripisz, sprawdzono kwalifikacje wychowawcy, który został zatrudniony w POW nr 1 po 6 października 2023 r. Na podstawie przedłożonych dokumentów stwierdzono, że posiadał on odpowiednie do zajmowanego stanowiska kwalifikacje, określone w art. 98 ust. 1 ustawy wripisz, spełniał też wymogi określone w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy wripisz.

Ustalono ponadto, że zgodnie z art. 97 ust. 3 pkt 6 ustawy wripisz (w przypadku Dyrektora

i Zastępcy Dyrektora) oraz art. 98 ust. 3 pkt 4 powyższego aktu prawnego (w przypadku wychowawców, psychologa i pedagoga), osoby te posiadały także aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, iż są zdolne do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z art. 97 ust. 3 pkt 5a ustawy wrispz (w przypadku Dyrektora i Zastępcy Dyrektora) oraz art. 98 ust. 3 pkt 3a ustawy wrispz (w przypadku pozostałych osób) osoby zatrudnione w placówce opiekuńczo-wychowawczej mogą pełnić swe funkcje pod warunkiem, iż nie figurują w bazie danych Rejestru.

W myśl art. 7b ust. 2 ustawy wrispz, informacje o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru, w odniesieniu do Dyrektora oraz pracowników Placówki sprawdza i potwierdza pracodawca. Ponadto, stosownie do przepisów 7b ust. 1 ustawy wrispz i art. 12 pkt 6 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz.U. 2024 poz. 560) pracodawca winien zweryfikować daną osobę w Rejestrze jeszcze przed nawiązaniem z nią stosunku pracy. Natomiast, w odniesieniu do osób zatrudnionych przed dniem wejścia w życie zmian do ustawy wrispz, pracodawca obowiązek ten winien wypełnić w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tychże zmian, tj. od 1 lutego 2023 r. do 31 lipca 2023 r., o czym stanowi art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022, poz. 2140).

Na podstawie przedłożonej dokumentacji osobowej Dyrektora, Zastępcy Dyrektora, wychowawców, pedagoga i psychologa stwierdzono, że wszyscy ww. pracownicy zostali sprawdzeni w Rejestrze w ustawowo określonych terminach i w nim nie figurują.

1. Dane dotyczące wychowanków

Zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia, Placówka prowadziła ewidencję dzieci zawierającą wymagane przepisami prawa informacje. Z jej analizy, a także z Wykazu dzieci (stanowiącego wyciąg z ww. ewidencji) wynika, iż na dzień kontroli w POW nr 1 na mocy orzeczenia sądu, umieszczonych było 10 wychowanków /**akta kontroli str. 83-86**/. W Jednostce nie przebywały dzieci, umieszczone dodatkowo na podstawie zezwolenia wojewody, o którym mowa w art. 95 ust 3a ustawy wrispz.

Stwierdzono, iż na dzień kontroli 1 wychowanek przebywał w mow, w dacie kontroli w POW nr 1 przebywało zatem 9 wychowanków.

Jak wynika z Wykazu dzieci oraz przedłożonych informacji, stanowiących **akta kontroli str. 83-86** :

- 3 wychowanków posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,
- 4 dzieci posiadało opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- 7 dzieci uczęszczało na zajęcia z psychologiem w Placówce, 6 dzieci na zajęcia z pedagogiem w Placówce, 2 na zajęcia z pedagogiem w mow, 1 na zajęcia z psychologiem z specjalnym ośrodkiem szkolno-wychowawczym, 1 z socjoterapeutą w mow.

Ustalono, że 3 rodziny biologiczne dzieci, które były umieszczone w Placówce, obejmowano w badanym okresie wsparciem asystenta rodziny.

Zgodnie z przepisami art. 95 ust. 1 ustawy wrispz, w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Ponadto, zgodnie z art. 95 ust. 2 powyższej ustawy, umieszczenie dziecka poniżej 10

roku życia jest możliwe także w przypadku, kiedy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie, gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. Ustalono, że w dacie kontroli, w Placówce nie przebywały dzieci poniżej 10 roku /akta kontroli str. 83-86/.

Z ustnej informacji przekazanej przez Dyrektora wynika, iż w badanym okresie usamodzielniało się 2 wychowanków a 3 wróciło do rodziny biologicznej. Ponadto żadne dziecko nie zostało przeniesione do rodziny zastępczej, żadne też nie zostało adoptowane.

2. Planowanie działań opiekuńczo-wychowawczych i sposób ich realizacji

a) planowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej w Placówce

Roczny plan pracy Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 im. Janusza Korczaka w Bartoszycach, opracowywany przez Zastępcę Dyrektora na dany rok kalendarzowy, stanowi jeden z dokumentów, w oparciu o który, prowadzona jest w Jednostce praca opiekuńczo-wychowawcza /akta kontroli str. 26-62/. Obejmuje m.in. :

- *założenia, które uwzględniono przy ustalaniu zadań do realizacji,*
- *główne zadania placówki w zakresie: opiekuńczym i pracy wychowawczej,*
- *zadania szczegółowe,*
- *sposób realizacji,*
- *wskazanie osoby odpowiedzialnej i współodpowiedzialnej,*
- *termin realizacji.*

Integralną część planu stanowi też Kalendarz imprez zaplanowanych w POW nr 1.

Dyrektor kontrolowanej Jednostki poinformował, że w Jednostce prowadzi się następującą dokumentację:

- księgę ewidencji wychowanków,
- dziennik zajęć,
- zeszyt dyżurów nocnych,
- zeszyt wydawania leków ogólnych (np. przeciwgorączkowych czy na ból gardła),
- zeszyt wydawania leków na receptę – dla każdego wychowanka oddzielny zeszyt,
- zeszyt wydawania przyborów szkolnych,
- zeszyt wydawania przyborów toaletowych,
- zeszyt wyjść wychowanków,
- protokoły z posiedzeń zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,
- jadalospisy.

Ponadto, zgodnie z ustną informacją przekazaną przez Dyrektora, dla każdego dziecka sporządzano:

- plan pomocy dziecku,
- kartę pobytu dziecka,
- kartę udziału w zajęciach specjalistycznych,
- arkusz badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych,
- kartę odzieżową.

Analiza dokumentacji, o której mowa powyżej, wykazała, iż odzwierciedla ona realizację zadań opiekuńczo-wychowawczych w POW nr 1.

b) planowanie i realizacja indywidualnej pracy z wychowankiem

Podczas przeprowadzania czynności kontrolnych analizie poddano dokumentację 4 wychowanków, przebywających w Placówce w dacie kontroli (poz. 2, 6, 8 i 10 z Wykazu dzieci).

▪ **sporządzanie diagnozy psychofizycznej**

Zgodnie z zapisami § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej psycholog lub pedagog sporządza diagnozę psychofizyczną dziecka. Z dokumentacji przedłożonej kontrolującym wynika, iż diagnoza psychofizyczna była sporządzana przez pedagoga i psychologa we współpracy z wychowawcą i pracownikiem socjalnym niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki. Co kilka lat sporządzane też były ich aktualizacje.

Diagnozy psychofizyczne poddane analizie, zawierały obszerne informacje na temat sytuacji dziecka i jego rodziny oraz wszystkie elementy, o których mowa w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia. Przykładowa diagnoza oraz aktualizacja diagnozy stanowi **akta kontroli str. 87 – 102**.

▪ **opracowanie planu pomocy dziecku i jego realizacja**

Praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej winna być prowadzona zgodnie z planem pomocy dziecku, do czego obligują przepisy art. 100 ust. 1 ustawy w.r.p. Stosownie do zapisów § 15 ust. 1 i 4 rozporządzenia plan powinien być opracowany na podstawie diagnozy oraz dokumentacji dotyczącej dziecka (o której mowa w § 8 rozporządzenia).

Ustalono, że każde dziecko, którego dokumentację analizowano, posiadało plan pomocy opracowywany na dany rok kalendarzowy.

W wyniku analizy dokumentacji wychowanków, znajdujących się pod poz. nr 2, 6, 8 i 10 w Wykazie dzieci stwierdzono, że plany pomocy dziecku opracowywano także na podstawie dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia. W dokumentacji wychowanków znajdowały się bowiem m.in.:

- odpisy aktów urodzenia dzieci,
- orzeczenia sądu o umieszczeniu dziecka w placówce,
- dokumentacja o stanie zdrowia dziecka, w tym karty szczepień,
- dokumenty szkolne, w szczególności świadectwa szkolne,
- informacje o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach.

Zgodnie z obowiązującymi zapisami § 15 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w planie pomocy winno się określać cele i działania długoterminowe i krótkoterminowe, z uwzględnieniem w szczególności wieku dziecka, jego możliwości psychofizycznych, sytuacji rodzinnej i przebiegu procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia. Ponadto przepisy § 15 ust. 3 pkt 2 powyższego aktu prawnego stanowią, że w planie pomocy dziecku wyznacza się cel pracy z dzieckiem, uwzględniający powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie do usamodzielnienia.

Stwierdzono, że w 2023 r. dla każdego dziecka sporządzano plan pomocy dziecku:

- ✓ „długoterminowy”, który uwzględniał cele i działania długoterminowe, osoby realizujące dane działanie, terminy uwagi o realizacji - w sferze opiekuńczej, rozwojowej, rodzinnej, społecznej, szkolnej i zdrowotnej **/akta kontroli str. 103-109/**, oraz
- ✓ „krótkoterminowy”, który uwzględniał m.in. cele i działania krótkoterminowe, osoby realizujące dane działanie, terminy i uwagi o realizacji – w sferze sytuacji prawnej i rodzinnej dziecka, utrzymania kontaktów z rodzicami i dalszą rodziną, edukacji

i funkcjonowania w szkole, funkcjonowania społecznego w placówce i poza nią, potrzeb emocjonalnych i opiekuńczych, potrzeb intelektualnych i zainteresowań, zdrowia i rozwoju fizycznego, umiejętności samoobsługowych i przygotowania do samodzielności, potrzeb opiekuńczych-terytorium, ubraniowych, zdrowotnych i wyposażenia **/akta kontroli str. 110-120/**.

Zarówno plan „długoterminowy” jak i plan „krótkoterminowy” uwzględniał cel główny pracy z dzieckiem: powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie dziecka do przysposobienia – zgodnie z zapisem § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia. Natomiast od 1 stycznia 2024 r. w Placówce sporządzano jeden plan pomocy dziecku, który uwzględniał cel główny pracy z dzieckiem, cele i działania długoterminowe oraz cele i działania krótkoterminowe w sferach: opiekuńczej, rodzinnej, rozwojowej, społecznej, szkolnej i zdrowotnej, osoby realizujące działania, termin oraz uwagi o realizacji.

Analiza planów wskazuje na zasadność dopracowania sposobu określania terminów realizacji zaplanowanych działań, np. przy celu: „*stwarzanie domowej atmosfery w placówce*” – termin realizacji określono IV 2024 r. co można zrozumieć, że cel ten będzie realizowany tylko do tego czasu, lub przy celu: „*zaspokojenie podstawowych potrzeb*” - termin realizacji również określono na IV 2024 r. co również sugeruje, że działania służące jego realizacji będą podejmowane tylko do kwietnia 2024 r. **/akta kontroli str. 121- 133/**. W powyższych sytuacjach można też, przy wskazanym w planie terminie (dotyczy to dziecka, które niedawno zostało przyjęte do Placówki) zmienić sposób sformułowania celów na np. „*stworzenie w pokoju dziecka przyjaznych warunków pobytu*” (działania: umieszczenia dziecka w pokoju jednoosobowym z własnym miejscem do spania, z biurkiem do odrabiania lekcji, zadbanie o przytulność pomieszczenia) i „*zaopatrzenie wychowanka w brakujące przedmioty użytku osobistego*” (działania: przegląd odzieży i rzeczy użytku osobistego, sporządzenie listy niezbędnych rzeczy do kupienia, zakupy, nauka naprawiania garderoby). Przykłady te obrazują, że najlepiej cele oraz działania krótkoterminowe formułować w sposób prosty i konkretny, czytelny także dla wychowanka, łatwy do wyznaczenia terminu oraz do oceny stopnia jego realizacji. Ponadto stwierdzono, że w planie wychowanka z Wykazu dzieci spod poz. 2 **/akta kontroli str. 134—148/**, który 30 listopada 2024 r. ukończy 17 lat wychowawca nie uwzględnił żadnych działań mających na celu przygotowanie go do usamodzielnienia. Zgodnie z § 15 ust. 3 rozporządzenia w planie pomocy dziecku określa się cele i działania z uwzględnieniem m.in. wieku dziecka, jego możliwości psychofizycznych, sytuacji rodzinnej i przebiegu procesu przygotowania do usamodzielnienia. W opinii zespołu kontrolujących, w przypadku wychowanków, którzy w niedługim czasie osiągną pełnoletność, zasadnym byłoby uwzględniać w planie realizację działań związanych z procesem przygotowania do usamodzielnienia, co omówiono w ramach instruktażu.

Zgodnie z §15 ust. 4 rozporządzenia, plan pomocy dziecku opracowywany jest na podstawie m.in. analizy potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej, więzi z rodziną, relacji społecznych i funkcjonowania w grupie i środowisku rówieśniczym i szkolnym. W planach nie wyodrębniono oddzielnej sfery emocjonalnej, natomiast cele i działania dotyczące tego obszaru uwzględniono m.in. w sferze rozwojowej. W ramach bieżącego zwrócono uwagę na zasadność wyodrębnienia sfery emocjonalnej w planach pomocy dziecku, co pozwoli nie pominąć bardzo ważnego obszaru funkcjonowania dziecka, które pozbawione zostało opieki rodziców

biologicznych.

Ustalono, że plany sporządzane były na dany rok kalendarzowy i modyfikowane były co pół roku. Modyfikacje planu zawierały informacje jakie cele i działania wymagają zmiany. Poddane analizie plany oraz ich modyfikacje uwzględniały daty ich sporządzenia oraz podpisy dziecka, wychowawcy, asystenta o ile rodzina objęta była jego wsparciem oraz zastępcy Dyrektora POW nr 1.

Stwierdzono jednak, że wychowanek z Wykazu dzieci spod poz. 8, nie podpisał modyfikacji planu pomocy dziecku z dnia 26 kwietnia 2023 r. oraz 25 października 2023 r. **/akta kontroli str. 149-152/**. We wszystkich innych przypadkach plany oraz ich modyfikacje były podpisane przez wychowanków. Zapytana o przyczynę powyższego, Dyrektor Placówki odpowiedziała, że: *„Brak podpisu wychowanka wynika z przeoczenia a nie ze złej woli”* **/akta kontroli str. 153/**. W związku z tym, że pozostałe modyfikacje planu zostały podpisane przez wychowanków, odstąpiono od wydania zalecenia w tym zakresie, pouczając jednocześnie o konieczności realizacji tego obowiązku.

Ustalono, że plany pomocy uwzględniały zalecenia zawarte w diagnozach psychofizycznych oraz opiniach/orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznych. Analiza planów wykazała, iż uwzględniano w nich kwestię rozwoju pasji i zainteresowań dziecka. Pięcioro wychowanków regularnie uczestniczy w treningach piłki nożnej, jedna wychowanka w zajęciach harcerskich. Z uzyskanych informacji wynika, że Placówka przykłada dużą wagę do rozwoju pasji i zainteresowań wychowanków. Dzieci co roku zachęcane są do uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez Młodzieżowy Dom Kultury w Bartoszycach. Ponadto w ramach zajęć z pedagogiem organizowane są m.in. zajęcia plastyczno-techniczne, na które uczęszczają dzieci zakwalifikowane do pracy z pedagogiem (wymagające pomocy w nauce) oraz pozostałe. Ustalono iż cele oraz działania, ujmowane w planach pomocy były zindywidualizowane, dostosowane do konkretnej sytuacji wychowanka oraz do jego potrzeb.

Ustalono, że Placówka dużą wagę przywiązywała też do utrzymywania przez wychowanków kontaktów z rodziną i osobami bliskimi. W każdym analizowanym przypadku w planach pomocy dziecku uwzględniono kwestię realizacji kontaktów z rodziną/osobami bliskimi. Kontakty te odzwierciedlały m.in. oświadczenia osób przejmujących opiekę nad dzieckiem (w których wskazywali, iż zapewnią wychowankowi bezpieczeństwo i odpowiednie warunki podczas urlopowania), korespondencja z sądem, karty pobytu a także dokumentacja prowadzona przez pracownika socjalnego **/akta kontroli str. 154-157, 182-183/**.

Realizację działań ujętych w planach pomocy pracownicy Placówki dokumentowali też w dzienniku zajęć oraz zeszytach: dyżurów nocnych, wydawania leków, wyjść wychowanków oraz dokumentacji indywidualnej podopiecznych, prowadzonych przez wychowawców odpowiadających za proces wychowawczy dziecka, pedagoga i psychologa (m.in. kartach udziału w zajęciach dodatkowych i specjalistycznych, arkuszu badań i obserwacji).

- **prowadzenie kart udziału w zajęciach specjalistycznych oraz sporządzanie arkuszy badań i obserwacji**

Ustalono, iż zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia pedagog i psycholog sporządzali karty udziału w zajęciach dzieciom, które obejmowali swoim wsparciem. Dokumenty te zawierały datę oraz informacje dotyczące przebiegu zajęć, jakie tego dnia się odbyły **/akta kontroli str. 158-**

165/.

Ponadto, w myśl § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w Placówce, dla każdego wychowanka, którego dokumentację analizowano, psycholog oraz pedagog prowadzili arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych, w których ujmowali: datę, treść obserwacji oraz podpis osoby dokonującej wpisu **/akta kontroli str. 166-169/**.

Prowadzona przez specjalistów dokumentacja uwzględniała działania podejmowane w ramach prowadzonej pracy z podopiecznymi Placówki w zakresie zaspokajania ich potrzeb.

▪ **prowadzenie kart pobytu**

Zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia, każdemu dziecku w Placówce prowadzi się kartę pobytu, która w myśl § 17 ust. 4 rozporządzenia, powinna być uzupełniana nie rzadziej niż co miesiąc. Ustalono, iż w Jednostce, każdemu z dzieci, których dokumentację badano sporządzano karty pobytu, zawierające elementy, określone w § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia. Ponadto wpisów w nich dokonywano terminowo, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami **/akta kontroli str. 170-184/**. Analiza kart pobytu wykazała, że zawierane w nich obszernie informacje potwierdzały realizację działań ujętych w planach pomocy i były z nimi spójne. Nie mniej w niektórych analizowanych kartach pobytu stwierdzono:

✓ zbyt mało informacji w obszarze *Informacje przebiegu kontaktów placówki ze szkołą, do której dziecko uczęszcza oraz jego nauki szkolnej* (dotyczy dziecka z Wykazu dzieci spod poz. 10), w której zamieszczano tylko informacje o ocenach, jakie otrzymało dziecko w szkole, bez uwzględnienia czy wychowawca POW nr 1 jest w kontakcie z wychowawcą ze szkoły, czy uczestniczy w wywiadówkach, jakie są ewentualne trudności w nauce wychowanka, jak dziecko zachowuje się w szkole, jakie podjęto czynności w tym zakresie itp. **/akta kontroli str. 176/**,

✓ zbyt mało informacji w obszarze *Opis współpracy placówki z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym z asystentem rodziny* (**dotyczy dziecka z Wykazu dzieci spod poz. 10**) - gdzie uwzględniono zaledwie wpisy: „współpraca z asystentem rodziny”, „współpraca z sądem” itp. **/akta kontroli str. 184/**. W ocenie kontrolujących wpisy w tym obszarze powinny być bardziej obszernie i zawierać więcej informacji dotyczących tej współpracy, chociażby, na czym ona polegała, co ustalono, jakie czynności podjęto, ewentualnie jakie są wnioski do dalszej współpracy.

W ramach bieżącego instruktażu zwrócono uwagę na konieczność sporządzania w kartach pobytu dokładniejszych wpisów, w szczególności we wskazanych obszarach.

Zgodnie z art. 93 ust. 4 ustawy wripsz, jednym z głównych zadań placówki opiekuńczo-wychowawczej jest umożliwianie dziecku kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej. Z uzyskanych ustnych informacji od Dyrektora wynika, że w Jednostce umożliwia się wychowankom systematyczny kontakt z rodziną i osobami bliskimi, którzy mogą ich odwiedzać w dni robocze oraz w weekendy, co potwierdziły dzieci podczas rozmów. Rodziny zachęcane są do kontaktu z dziećmi i odwiedzania ich w Placówce nawet codziennie. Decyzje w sprawie urlopowań wychowanków do ich rodzin biologicznych, na podstawie opinii Dyrektora podejmuje sąd. Przed urlopowaniem dzieci oraz w trakcie urlopowania środowisko rodziny wizytowane jest przez pracownika socjalnego. Ponadto dzieci mają możliwość rozmów telefonicznych oraz kontaktów za pośrednictwem aplikacji internetowych.

W przypadku wychowanka z Wykazu dzieci spod poz. 10 (którego dokumentację analizowano), we współpracy z PCPR organizowano [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] Z uzyskanych informacji wynika, że dzieci zostały rozdzielone ze względu na brak miejsc w rodzinnej oraz w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Podczas kontroli Dyrektor poinformowała, że trwają starania, żeby dziewczynki przebywające w Domu Dziecka [REDAKTOWANE] Wcześniej zaproponowano chłopcu przeniesienie [REDAKTOWANE] ale zdecydował, że chce zostać w POW nr 1.

Rodzice zachęceni są też do regularnego kontaktu z psychologiem w celu pracy nad podnoszeniem swoich kompetencji wychowawczych, w 2023 r. w konsultacjach uczestniczył 1 rodzic, w 2024 r. uczestniczyło 2 rodziców. Podejmowanie przez Placówkę działania w powyższym zakresie znajdują odzwierciedlenie m.in. w kartach pobytu

▪ **dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka**

W Placówce, zgodnie z zapisami art. 135 ustawy wrispz, działa zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Przepisy art. 138 ust. 1 powyższej ustawy wskazują, iż zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż co pół roku, a w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia, nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Ustalono, iż w badanym okresie posiedzenia zespołu odbywały się nie rzadziej niż co pół roku, tj.: 26 kwietnia 2023 r., 25 października 2023 r., 15 kwietnia 2024 r., oraz doraźnie (np. w związku z przyjęciem wychowanka do Placówki): 14 lutego 2023 r., 18 lipca 2023 r. i 18 grudnia 2023 r. Protokoły z posiedzeń Zespołu uwzględniały wszystkie elementy wskazane w art. 136 ustawy wrispz /**akta kontroli str. 185-189**/.

Analiza przedłożonej dokumentacji tj. Protokołów z posiedzenia Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka wykazała, że wykazała na posiedzeniach Zespołu w dniach 14 lutego 2023 r., 25 października 2023 r., 18 grudnia 2023 r., 15 kwietnia 2024 r. (dot. dzieci pod poz. nr. 2, 6, 8, 10) dokonana została bez obecności przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, co jest niezgodnie z art. 130 ust. 1 pkt 2 ustawy wrispz . Na zapytanie zespołu kontrolujących o przyczynę tego stanu rzeczy, Dyrektor odpowiedziała, że: „(...) *przedstawiciele Ośrodka Adopcyjnego są zapraszani na posiedzenia Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka poprzez wysłanie zaproszeń z datą i godziną posiedzeń. W załączeniu potwierdzenia zaproszenie na posiedzenia zespołów wychowanków ujętych w zapytaniu. Nie znam przyczyny nieobecności przedstawicieli Ośrodka Adopcyjnego na tych zespołach. Informuję również, że często Ośrodek konsultuje się telefonicznie z placówką, szczególnie gdy dotyczy to wychowanków bez uregulowanej sytuacji prawnej. Wszelkie informacje Ośrodek otrzymuje na bieżąco*” /**akta kontroli str. 190-195**/.

Zespół kontrolujących przyjął wyjaśnienia Dyrektora potwierdzające realizację ustawowego obowiązku polegającego na zapewnieniu składu Zespołu zgodnie z art. 130 ust.1 pkt 2 ustawy wrispz.

Zgodnie z art. 4a ustawy wrispz podmioty realizujące zadania wynikające z ww. ustawy, w szczególności dokonując oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, są obowiązane do jego wysłuchania, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają. Zapytana o sposób realizacji tego obowiązku Dyrektor Placówki odpowiedziała: „*rozmowy z dziećmi prowadzone są na bieżąco, w szczególności omawiane są tematy związane z sytuacją*

rodzinną, prawną i dotyczącą dalszej przyszłości wychowanków. Jeżeli chodzi o sprawy adopcyjne, rozmowy z dzieckiem przeprowadza psycholog i sporządza oświadczenie uwzględniające jego zdanie. Ponadto prowadzone są karty wystuchania dziecka, ujmujące zapytania adekwatne do wieku, możliwości rozwojowych dziecka i dostosowane indywidualnie do zasobów intelektualnych dziecka” **/akta kontroli str. 196/**. Ustalono, że Karty wystuchania przebywającego w placówce opiekuńczo-wychowawczej nr 1 w Bartoszycach zgodnie z art. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dziecka wypełniane są przez wszystkich wychowanków co kilka miesięcy i zawierają pytania typu: „jak się czujesz w placówce?”, „czy masz dobre relacje z innymi wychowankami?”, „czy Twoje prawa są respektowane?” **/akta kontroli 197-199/** i ma na celu zapoznanie się z opinią dzieci na temat ich pobytu w Placówce oraz wczesne zdiagnozowanie ewentualnych problemów, trudności, co należy uznać za dobrą praktykę.

Analiza arkuszy okresowych ocen **/akta kontroli str. 185/** wykazała, iż zawierały one wpisy typu: „na wstępie wychowawczyni [tu imię i nazwisko wychowawczyni] omówiła sytuację [tu imię i nazwisko dziecka] po wystuchaniu dziecka”. Ponadto w kartach pobytu dokonywano wpisów „dziecko zostało wystuchane”, jednakże wpisy te zamieszczane były przy opisach bieżących wydarzeń w życiu wychowanka nie związanych z Zespołem **/akta kontroli str. 174/**. Nadmienić należy, że ośmioro dzieci spośród dziewięciorga, z którymi zespół kontroli rozmawiał stwierdziło, że są zapoznawani z wnioskami Zespołu.

c) planowanie pracy z wychowankiem usamodzielnianym

Analiza dokumentacji wykazała, że w Placówce w okresie podlegającym kontroli żaden wychowanek nie ukończył 18 roku życia, w dacie kontroli najstarszym wychowankiem był chłopiec, który w listopadzie bieżącego roku ukończy 17 lat (w Wykazie dzieci pod poz. 2). W planie pomocy dziecku jako cel główny uwzględniono „powrót dziecka do rodziny”, ponieważ z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że ojciec chłopca złożył wniosek do sądu o powrót dziecka do domu. Z uwagi na powyższe ocena pracy z wychowankiem usamodzielnianym nie była możliwa.

3. Jakość opieki zapewnianej przez Placówkę w ocenie dzieci

W celu ustalenia opinii wychowanków odnośnie jakości opieki zapewnianej im przez Placówkę, w ramach czynności kontrolnych przeprowadzono w dniu 9, 10 i 11 września 2024 r. rozmowy z 9 wychowanków, Zespół inspektorów nie przeprowadził rozmowy z 1 wychowankiem, z uwagi na jego nieobecność w Placówce. Wyniki przeprowadzonych rozmów stanowią **akta kontroli str. 200-208**.

Wszyscy wychowankowie wskazali, w iż umożliwiała im się kontakt z rodziną lub osobami bliskimi. Zapytani na czyją pomoc mogą liczyć wskazali, iż w rozwiązywaniu ich problemów/podejmowaniu działań mogą liczyć na wychowawców, Dyrektora, psychologa i pedagoga. Ponadto jedno dziecko wskazało, że nie ma problemów, ale wie, że może zwrócić się do każdego dorosłego inne zaś, iż mniejsze problemy rozwiązuje samo. Wszyscy stwierdzili też, że ich potrzeby są zaspokajane, przekazały, że mają wszystko to co potrzebują tj. odpowiednie ubranie, które sami wybierają, obuwie, kosmetyki, artykuły potrzebne do szkoły, dużo jedzenia, mają też zaspokojone potrzeby emocjonalne, pracownicy rozmawiają z nimi, interesują się ich sytuacją. Wszyscy powiedzieli, że w Placówce czują się bezpiecznie. Opiekę zapewnianą im w

Placówce oceniali pozytywnie.

Na pytanie kontrolujących, czy w Placówce podejmowane są działania mające na celu realizację planu pomocy dziecku, 8 wychowanków udzieliło odpowiedzi twierdzącej, 1 zaś wskazało, że nie wie co to jest, w związku z czym kontrolujący udzielili mu stosownych wyjaśnień. Ponadto 8 wychowanków powiedziało iż zapoznawani są z wnioskami zespołu do praw okresowej oceny sytuacji dziecka, znają swoją sytuację rodzinną i prawną, na ten temat rozmawiają z nimi wychowawcy oraz psycholog, 1 dziecko nie miało zdania na ten temat.

4. Pozostałe ustalenia

W dniu 9 września 2024 r. zespół kontrolny przeprowadził oględziny pomieszczeń Placówki, a z dokonanych ustaleń sporządził protokół, stanowiący **akta kontroli str. 209-210**.

W toku oględzin stwierdzono, że Placówka znajduje się na II piętrze trzykondygnacyjnego budynku i składa się z:

- 6 pokoi mieszkalnych 1-osobowych oraz 3 pokoi mieszkalnego 2-osobowych, które są odpowiednio oświetlone, wyposażone w niezbędne meble, a ich powierzchnia umożliwia wychowankom swobodne funkcjonowanie oraz naukę,
- salonu stanowiącego miejsce spotkań i wypoczynku, wyposażonego w sofę, stół z krzesłami, szafę, komody, telewizor,
- kuchni z jadalnią (wyposażonej w meble oraz sprzęt AGD oraz stół z krzesłami), gdzie zapewniono odpowiednie warunki do przechowywania, obróbki żywności oraz miejsce do wspólnego przygotowywania i spożywania posiłków,
- 1 łazienki z 2 prysznicami i 2 umywalkami, a także 2 toaletami (umożliwiającymi korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny), zapewniono też miejsce do prania i suszenia ubrań.

Do dyspozycji Placówki należą także pomieszczenia znajdujące się na I kondygnacji budynku tj. stołówka, siłownia, pokój pedagoga i pokój psychologa, gabinet Dyrektora.

Podczas przeprowadzania oględzin Placówki, stwierdzono, że pokoje mieszkalne były urządzone zgodnie z gustem dzieci w nich zamieszkujących. Stwierdzono jednocześnie, iż w dwóch pokojach ściany i listwy przypodłogowe wymagały odmalowania. Dyrektor Placówki poinformowała, iż planowane jest odświeżenie pokoi, w miarę posiadanych środków, po przeliczeniu budżetu. Kontrolowana Jednostka spełniała zatem warunki lokalowe zgodne z obowiązującymi standardami, określonymi w § 18 ust. 3 pkt 1-5 rozporządzenia.

5. Uwagi i wnioski

Ustalono, iż indywidualna dokumentacja każdego dziecka prowadzona jest w sposób przejrzysty i czytelny przez wychowawcę kierującego jego procesem wychowawczym. Zawarte w niej informacje na temat prowadzonej pracy opiekuńczo-wychowawczej w większości przypadków (za wyjątkami omówionymi w niniejszym wystąpieniu) wskazują, że Placówka realizowała działania opiekuńczo-wychowawcze, które odpowiadały problemom zidentyfikowanym w diagnozach psychofizycznych dzieci i opracowanym planom pomocy dzieciom. Dokumentacja czworga wychowanków, którą poddano analizie, pozwala stwierdzić, że wychowawcy, kierujący ich procesem opiekuńczo-wychowawczym, podejmowali działania mające na celu realizację planów pomocy dzieci. Niemniej, zwraca się uwagę na precyzyjne formułowanie w planach terminów, działań i celów, uwzględnianie obszerniejszych informacji

we wskazanych obszarach w kartach pobytu, podpisywania planów oraz ich modyfikacji przez wychowanków, a także uwzględnianie w planach wychowanków, którzy w najbliższym czasie osiągną pełnoletność, realizacji działań związanych z procesem przygotowania do usamodzielnienia.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości nie wydaje się zaleceń.

Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) od wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Piotr Duda

ZASTĘPCA DYREKTORA

Wydziału Polityki Społecznej

Monika Martwich - główny specjalista

Marzena Przybylska- główny specjalista